

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 2

משה ידבר והאלהים יעננו בקול

« Moché parle, et D.ieu lui répond par une voix »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/yisro/2/

1 משה ידבר והאלהים יענו בקול. בקולו של משה. ולהבין כי לא פירש בכתוב מה דבר משה ומה ענהו ה' דלא קאי על עשרת הדברות

«Moché parle, et D.ieu lui répond d'une voix»: «d'une voix», de la voix de Moché. [Il faut] comprendre [cela], car le verset ne précise pas ce que Moché a dit et ce que D.ieu lui a répondu, puisqu'il ne se rapporte pas aux Dix Commandements,

דהא אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו וכתיב אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד וגו'.

car [les commandements] «Je suis» et «Tu n'auras pas», nous les avons entendus de la bouche du Tout-Puissant, et il est écrit: «Je me tiens entre D.ieu et vous, pour vous faire savoir», etc.

הרי שלא נאמר בזה הענין שמשה הוא המדבר והקב"ה העונה וגם להבין מהו ידבר ומהו יענו לשון עתיד או הווה והיה ליה למימר משה דבר והקב"ה ענהו.

Il n'est donc pas dit, dans ce passage, que Moché est celui qui parle et que le Saint béni soit-Il est celui qui répond. [Il faut] également [comprendre] ce que signifient yedaber («parle») et ya'anénou («lui répond»), formes au futur ou au présent, alors qu'il aurait fallu dire: «Moché parla, et le Saint béni soit-Il lui répondit.»

הענין הוא דאיתא בגמרא דאמר רב יוסף אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא.

Voici l'explication. Il est enseigné dans la Guemara que Rav Yossef disait: «Sans ce jour qui l'a rendu possible, combien de Yossef y aurait-il au marché!»

2 ולהבין מעלת האי יומא דוקא שהוא יום מתן תורה ומהו ענין מתן התורה. והלא קיים אברהם אבינו ע"ה את כל התורה עד שלא ניתנה ואפי' עירובי תבשילין מפני שלמד את כל התורה כו' עד שלא נתנה.

Et [nous devons] comprendre en quoi «ce jour» précisément se distingue, puisqu'il est le jour du Don de la Torah, et ce qu'est le Don de la Torah. Avraham notre père, que la paix soit sur lui, n'a-t-il pas accompli toute la Torah avant qu'elle ne soit donnée, jusqu'aux érouvé tavchiline, puisqu'il avait étudié toute la Torah, etc., avant qu'elle ne soit donnée?

3 וכמ"ש וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתי ובודאי לימד ג"כ ליצחק בנו ויצחק לימד ליעקב ובניו ומה חדוש נתחדש בנתינתה.

Comme il est écrit: «et il observa Ma charge, Mes commandements, Mes statuts et Mes enseignements». Il enseigna certainement aussi [cela] à son fils Its'hak, et Its'hak l'enseigna à Yaakov et à ses fils. Quelle nouveauté fut donc apportée par le don de la Torah?

אך הנה נודע ענין המצות דרמ"ח פקודין אינן רמ"ח אברין דמלכא. ולכאורה אינו מובן לשון אברין והלא אין לו דמות הגוף וכו'

Cependant, on connaît le principe relatif aux mitsvot : « les 248 commandements sont les 248 membres du Roi ». À première vue, l'expression « membres » est incompréhensible, car Il n'a certainement pas l'apparence d'un corps, etc.

אך יובן ע"פ מ"ש בזהר דכל מעשה המצות הן לאתקנא רוא דשמייה שבמצוה זו ממשיך שם זה ובמצוה זו ממשיך שם זה והענין כי שמותיו של הקב"ה הם שבעה שמותיו שאינן נמחקין.

Cependant, cela se comprendra à partir de ce qui est écrit dans le Zohar : l'accomplissement de toutes les mitsvot vise à « réparer le mystère de Son Nom » ; par telle mitsva, on fait descendre tel Nom, et par telle autre mitsva, tel autre Nom. L'explication est que les Noms du Saint béni soit-Il sont Ses sept Noms qui ne peuvent être effacés.

4 והם הם בחינת התפשטות החיות והשפעה להתהוות מדותיו ית' לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת וגו' שאינן

Et ceux-ci sont précisément le niveau de la diffusion de la force vitale et de l'influx qui font advenir Ses attributs, béni soit-Il : « À Toi, D.ieu, la grandeur, la puissance et la beauté », etc., lesquels ne sont rien

אלא בחי' שם לבד ע"ד משל כמו השם שאינו אלא לזולתו שיקראנו בשמו כי הוא ית' רם ונשא וכו'.
qu'un simple nom ; à titre d'analogie, comme un nom, qui n'existe que pour autrui, afin qu'il puisse appeler quelqu'un par son nom. Car Lui, béni soit-Il, est élevé et sublime, etc.

5 וכמ"ש בתקוני זוהר לאו מכל אלין מדות כלל ואנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא. כי החכמה הידיעא היא בנבראים שנק' בשם חכמה שהיא השכלה להשכיל דבר מושכל

Comme il est écrit dans le Tikkunei Zohar : « Il n'est nullement de l'une quelconque de ces qualités », et : « Tu es sage, mais non par une sagesse connue. » Car la sagesse connue appartient aux êtres créés, où elle est appelée « sagesse » : elle consiste à concevoir, en comprenant une chose intelligible.

אבל אצלו ית' לא שייך זה כי אפי' בחי' המחשבה שהיא למטה מחכמה נאמר עליה

Mais cela ne s'applique pas à Lui, béni soit-Il. Car même au sujet du niveau de la pensée, qui est inférieur à 'Hokhma (sagesse), il est dit :

כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגוי' אלא שנק' חכמה ומחשבה לפי שהיא מקור המחשבה ומקור החכמה.
 «Car Mes pensées ne sont pas vos pensées», etc. Elle est appelée 'Hokhma et pensée uniquement parce qu'elle est la source de la pensée et la source de 'Hokhma.

6 וכמ"ש כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. פירוש באורך כשנמשך האור למטה אזי נראה ומושג אור החכמה והמחשבה כו'.

Comme il est écrit : « Car auprès de Toi est la source de la vie ; à Ta lumière, nous voyons la lumière. » Le sens de « à Ta lumière » est le suivant : lorsque la lumière est attirée vers le bas, alors la lumière de la 'Hokhma et de la pensée est vue et saisie, etc.

וכן בחי' החסד כמ"ש ועשה חסד לאלפים. שיש אלפים מדרגות שהם רבוי הצמצומים והמשכות עד שיהיה התהוות חסד.

Il en va de même du niveau de 'Hessed (bonté), comme il est écrit : « et faisant bonté envers des milliers » : il existe des milliers de niveaux, qui sont les nombreux tsimtsoumim et les attirances vers le bas, jusqu'à ce que 'Hessed prenne existence.

7 וכמ"ש עולם חסד יבנה שצריך הוא להיות נבנה שיהיה חסד. והמשכה זו להיות התפשטות החיות בבחי' חכמה וחסד הוא מז' שמות שאינם נמחקין הוי"ה בנקוד פת"ח היא בחכמה ושם אל בחסד.

Comme il est écrit : « La bonté sera bâtie pour toujours » (olam 'hessed yibané) : autrement dit, elle doit être bâtie afin qu'il y ait de la bonté. Et cette effusion, par laquelle la force vitale se répand au niveau de 'Hokhma (sagesse) et de 'Hessed (bonté), provient des sept Noms qui ne peuvent être effacés : Havaya avec la voyelle pata'h relève de 'Hokhma, et le Nom El relève de 'Hessed.

וכמ"ש חסד אל כל היום שהם בחי' שם בלבד. אך מ"מ אחר שנמשך ובא לידי גילוי מדת החסד והחכמה

Comme il est écrit : « La bonté d'El est de tous les jours » ; or, ceux-ci ne sont que des niveaux de Nom. Néanmoins, une fois que l'effusion s'est produite et que l'attribut de 'Hessed et celui de 'Hokhma se sont révélés,

הנה ההמשכה ההיא היא מלוכשת ממש במדת החסד והחכמה עד שמתאחדת עמהם וזהו ענין איהו וחייהי חד. איהו וגרמוהי חד.

cette effusion est alors véritablement revêtue dans l'attribut de 'Hessed et celui de 'Hokhma, jusqu'à ne faire qu'un avec eux. C'est là le sens de : « Lui et Ses forces vitales sont un ; Lui et Ses réceptacles sont un »,

דהיינו כענין הוא המדע הוא היודע כו'. וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה פי' שמתאחדת ונעשית בכח' לך ה' ממש.

c'est-à-dire, comme dans le concept de «Il est la connaissance, Il est celui qui connaît», etc. Et comme il est écrit : «À Toi, D.ieu, la grandeur et la puissance» : cela signifie que l'attribut s'unit et devient véritablement le niveau de «À Toi, D.ieu».

8 והנה המשכת החיות להיות התפשטות אור א"ס ב"ה והתלבשותו במדת החסד והחכמה שאין ערך אליו דאנת הוא חכים

Or, l'attraction de la force vitale, afin que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, se répande et s'enveloppe dans l'attribut de 'Hessed et dans celui de 'Hokhma, qui ne sont nullement comparables à Lui — car « Tu es sage,

ולא בחכמה ידיעא ולא מכל מדות אלין כלל באתערותא דלתתא תליא מילתא ע"י מעשה המצות שע"י מצוה שהיא בחכמה ממשיך אור א"ס ב"ה בחכמה.

mais non d'une sagesse connue », et « Il n'est d'aucun de ces attributs » — la chose dépend d'un éveil d'en bas : de l'accomplissement des mitsvot. Par une mitsva qui relève de 'Hokhma, on attire la Lumière infinie, béni soit-Il, dans 'Hokhma.

9 וע"י מצוה שבחסד ממשיך אור א"ס ב"ה בחסד. והן הן המשכת שמותיו ית' והתלבשותו בכח' וחסד הוי"ה בנקוד פת"ח בחכמה כו' ולכן נקראו המצות בשם אברין דמלכא דכמו שמלובש חיות הנפש באברין

Et par une mitsva relevant de 'Hessed, on attire la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans 'Hessed. C'est précisément ainsi que Ses Noms, qu'Il soit béni, sont attirés et qu'Il se revêt en 'Hokhma et en 'Hessed : Havaya avec la voyelle pata'h en 'Hokhma, etc. C'est pourquoi les mitsvot sont appelées « les membres du Roi » : de même que la force vitale de l'âme se revêt dans les membres,

ע"ד משל עד שמתאחדת עמהם כך מלובש אור א"ס ב"ה המשכת בחי' שמותיו ית' בכח' חכמה וחסד שבמעשה המצות עד שמתאחדת ממש באור א"ס ב"ה הנמשך בהם.

à titre d'analogie, jusqu'à ce qu'elle ne fasse plus qu'un avec eux, ainsi la Lumière infinie, béni soit-Il — l'attraction du niveau de Ses Noms, qu'Il soit béni — se revêt dans le niveau de 'Hokhma et de 'Hessed qui se trouve dans l'accomplissement des mitsvot, jusqu'à ce que [ce niveau] soit véritablement uni à la Lumière infinie, béni soit-Il, qui est attirée en elles.

10 ובוזה יובן ענין המצות שכתוב באברהם וישמר משמרת מצותי וגו'. דהיינו שגרם ירידת והמשכת אור

א"ס ב"ה והתלבשותו במדת החכמה וחסד

On comprendra ainsi la question des mitsvot évoquées à propos d'Avraham: «Il a gardé Ma charge, Mes commandements», etc. C'est-à-dire qu'il a provoqué la descente et l'émanation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, ainsi que son revêtement dans l'attribut de 'Hokhma et de 'Hessed,

ע"י שנעשה מרכבה אליו ית' במדת האהבה הלך ונסוע הנגבה בבחי' רצוא ושוב כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח.

en devenant un char (merkava) pour Lui, béni soit-Il, par l'attribut de l'amour: «allant et voyageant vers le sud», dans le mouvement de «course et retour» (ratso vachov). Car «l'esprit suscite l'esprit et attire l'esprit».

11 וכמ"ש אם ישם אליו לכו וגו'. וגם מחמת שהרבה חסד בעולם. ויטע אשל וגו'. וע"י שהיה שפל רוח

מאד. וכמ"ש ואנכי עפר ואפר.

Comme il est écrit: «S'il dirige son cœur vers Lui», etc. Et aussi parce qu'il répandit beaucoup de bonté dans le monde: «Et il planta un eshel», etc. Et parce qu'il était d'une très grande humilité, comme il est écrit: «Et moi, je suis poussière et cendre.»

לכן ע"י כמים הפנים וגו'. ע"י מדת ענוה המשיך ירידת אור א"ס ב"ה בחכמה וחסד שהוא בחי' ירידה ושפלות לגבי אור א"ס ב"ה דאנת הוא חכים

C'est pourquoi, par cela, «Comme l'eau [reflète] le visage», etc.: par l'attribut d'humilité, il fit descendre la Lumière infinie, béni soit-Il, dans 'Hokhma et 'Hessed, ce qui constitue une descente et un abaissement par rapport à la Lumière infinie, béni soit-Il — car «Tu es sage,

ולא בחכמה ידיעא ולא מכל מדות אלן כלל שאין ערוך אליו. וכמאמר רז"ל במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו כו':

mais non d'une sagesse connaissable », et « Il n'est aucunement de ces attributs », car ils ne sont en rien comparables à Lui. Et comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: «Là où vous trouvez la grandeur du Saint béni soit-Il, vous trouvez aussi Son humilité», etc.

12 אך הנה עיקר המשכות אברהם אבינו ע"ה היה בעולמות עליונים הגם שהמשיך אור א"ס ב"ה למטה ג"כ להיות גילוי אלהות בעולם וכמ"ש ויקרא שם בשם ה' אל עולם.

Mais l'essentiel des effusions d'Avraham notre père, que la paix soit sur lui, se produisait dans les mondes supérieurs — bien qu'il ait également fait descendre ici-bas la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, afin que la divinité se révèle dans le monde, comme il est écrit : « Et là, il invoqua le Nom de D.ieu, le D.ieu du monde. »

וגם הנפש אשר עשו בחרן ונטע אמונת ה' בלבם מ"מ אין זה ערך לגבי המשכות

Il y eut aussi « les âmes qu'ils avaient faites à 'Haran » ; il implanta la foi en D.ieu dans leur cœur. Néanmoins, cela n'est en rien comparable aux effusions

שהמשיך למעלה בעולמות עליונים להיות תוספת גילוי אור א"ס ב"ה בבחינת חכמה וחסד עליון דאצי" ושם היה עיקר עבודת אברהם וישמר משמרתי מצותי וגו'.

qu'il fit descendre dans les mondes supérieurs, afin qu'une révélation supplémentaire de la Lumière infinie, béni soit-Il, se produise au niveau de la 'Hokhma et du 'Hessed suprêmes du Monde d'Atsilout (Émanation). C'est là que se trouvait l'essentiel du service d'Avraham : « et il garda Ma charge, Mes commandements », etc.

מצותי דוקא מצות שהקב"ה עושה בעצמו הקב"ה מבקר חולים שענין החולים בעולמות עליונים הוא כמ"ש סמכוני באשיות וגו' כי חולת אהבה אני.

« Mes commandements », précisément : les commandements que le Saint béni soit-Il accomplit Lui-même. « Le Saint béni soit-Il rend visite aux malades » ; et la notion de malades dans les mondes supérieurs est celle qu'exprime le verset : « Soutenez-moi avec des flacons », etc., « car je suis malade d'amour. »

שבחי חולת אהבה היא מחמת ההסתר וההעלם שכל בחי' ממלא וסובב כל עלמין אינן אלא בחי' זיו ורק הודו על ארץ ושמים וגו'.

Car cet état de maladie d'amour provient de la dissimulation et de l'occultation : tout le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) et de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) n'est qu'un rayonnement (ziv), et seul « Son éclat est au-dessus de la terre et du ciel », etc.

13 ואי לזאת תכסף ותכלה הנפש לדבקה בא"ס ב"ה ממש. ועל זה נאמר סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים שהם ענין התגלות אור א"ס ב"ה מההסתר והעלם שגילוי זה הוא רפואה לחולת אהבה זו.

C'est pourquoi l'âme aspire et languit à s'attacher à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même. C'est à ce propos qu'il est dit : « Soutenez-moi avec des flacons, entourez-moi de pommes » : ces expressions désignent la révélation de la Lumière infinie, bénie soit-Elle, qui sort de sa dissimulation et de son occultation, car cette révélation guérit cette maladie d'amour.

14 וכן אמרו הקב"ה מניח תפלין. כי תפלין מלשון התקשרות שהוא התקשרות אור א"ס ב"ה בחכמה. והיינו דאמרין תפלין דמארי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך ישראל וגוי.

De même, ils ont dit : « Le Saint béni soit-Il met les téfilines. » Car le mot téfilines évoque le lien (hitkacherout), c'est-à-dire le lien de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, avec 'Hokhma. C'est ce que nous disons : « Que portent les téfilines du Maître du monde ? "Et qui est comme Ton peuple Israël..." »

כי ישראל עלו במחשבה בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית והתפלין הם ההתקשרות של אור א"ס ב"ה בבחי' ישראל שנקראו ראשית הוא בחי' חכמה וע"ד זה שאר

Car Israël s'éleva dans [la pensée de D.ieu] ; « Au commencement » (Beréchit), c'est-à-dire pour Israël, qui est appelé « commencement » (réchit). Les téfilines sont le lien de la Lumière infinie, béni soit-Il, avec le niveau d'Israël, appelé « commencement », lequel correspond au niveau de 'Hokhma. De même, les autres

המצות של הקב"ה הן המשכות מאור א"ס ב"ה בעולמות עליונים ושם גילוי המשכת אור א"ס ב"ה והתלבשותו בחכמה וחסד בבחי' איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד. אבל האי עלמא עלמא דפרודא כמ"ש ומשם יפרד וגוי.

les mitsvot du Saint béni soit-Il sont des émanations de la Lumière infinie, béni soit-Il, dans les mondes supérieurs ; là, l'émanation de la Lumière infinie, béni soit-Il, et son revêtement en 'Hokhma et en 'Hessed sont révélés selon le mode de « Lui et Ses forces vitales sont un ; Lui et Ses réceptacles sont un ». Mais ce monde-ci est un monde de séparation, comme il est écrit : « et de là, il se divise... »

15 וכדי להיות המשכת אור א"ס ב"ה בבחי' איהו וחיוהי חד כו' גם למטה בעולם הפירוד נתנה התורה לישראל שתהא התלבשות והתאחדות אור א"ס ב"ה ממש בחכמה וחסד שלמטה במעשה המצות וקיומן בעשיה גשמית.

Et afin que la lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, soit également attirée ici-bas, dans le monde de la séparation, selon le mode de « Lui et Ses forces vitales ne font qu'un », etc., la Torah fut donnée à Israël, afin que la Lumière infinie, béni soit-Il, s'habille et s'unisse réellement à la 'Hokhma et au 'Hessed d'ici-bas, par l'accomplissement des mitsvot et leur réalisation dans une action matérielle.

וכמ"ש וירד ה' על הר סיני. וע"ז אמרו דהאי יומא הוא דקא גרים:

Comme il est écrit : « D.ieu descendit sur le mont Sinai. » À ce sujet, ils dirent : « C'est ce jour qui l'a provoqué. »

16 והענין הוא הנה כתיב כי אל דעות הוי"ה. פי' ב' דעות יחודא עלאה ויחודא תתאה.

L'explication est la suivante. Il est écrit : « Car Havaya est un D.ieu des connaissances (El de'os). » Cela signifie: deux [sortes de] connaissances, l'unité supérieure (yi'houda ila'a) et l'unité inférieure (yi'houda tata'a).

יחודא עלאה מלמעלה למטה שכל מה שלמטה מטה הוא יותר כלא וכאין וכל מה שהוא למעלה יותר יותר נחשב ליש.

L'unité supérieure va du haut vers le bas: plus une chose est basse, plus elle est comme rien et néant; et plus elle est élevée, plus elle est considérée comme une existence (yesh).

17 וכמ"ש להנחיל אוהבי יש. ויחודא תתאה ממטה למעלה היא בחי' יש מאין שכל מה שלמטה מטה נחשב יותר ליש ונראה לעיני בשר דבר בפני עצמו ומורגש ומה

Comme il est écrit : « Faire hériter ceux qui m'aiment de yesh. » Et l'unité inférieure, de bas en haut, est le niveau de quelque chose issu du néant (yesh méayin) : plus une chose est basse, plus elle est considérée comme quelque chose, et elle apparaît aux yeux de chair comme une chose existant par elle-même et perceptible ; et ce qui

שהוא למעלה מעלה הוא ענין שאינו נראה ולא מורגש ומושג ובשם זה של אל כולל ב' הדעות שכשם שמלמעלה

est plus élevé est une réalité qui n'est ni vue, ni ressentie, ni appréhendée. Et ce Nom, El, comprend les deux types de connaissance : de même que, depuis le haut,

למטה כל מה שלמטה הוא כלא ואינו תופס מקום כך הוא ממטה למעלה ג"כ מפני כי ולו נתכנו עלילות ולא כתיב באלף והקרי ולו בוי"ו.

jusqu'en bas, tout ce qui est en bas est comme rien et n'occupe aucune place, il en va de même de bas en haut. Cela tient à ces mots : « et par Lui (velo) les actions sont pesées » : velo s'écrit avec un alef [« ne... pas »], mais se lit velo avec un vav [« par Lui »].

18 ולא באלף הם מצות לא תעשה. ולו בוי"ו הם מצות עשה. נתכנו להיות שוים יחודא עלאה ויחודא תתאה להיות למטה

Velo avec un alef: ce sont les commandements négatifs. Velo avec un vav: ce sont les commandements positifs. «Sont pesés»: afin que l'unité supérieure et l'unité inférieure soient égales, de sorte que cela soit en bas

כמו למעלה ממש שלא יהיה היש תופס מקום כלל כי על התורה ומצות נאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. בצלמנו בחי' התורה.

exactement comme en haut, de sorte que le yesh n'occupe absolument aucune place. Car il est dit de la Torah et des mitsvot: «Faisons l'homme à notre image, selon notre ressemblance»; «à notre image» désigne le niveau de la Torah;

כדמותנו בחי' המצות שהן הן בחי' אדם שעל דמות הכסא כו' שהן הן פנימיות רצונו וחכמתו ית' בלי שום הסתר פנים ואין היש מעלים ומסתיר על אור א"ס ב"ה השורה בתוכם ובהם

«Selon notre ressemblance» désigne le niveau des mitsvot. Celles-ci sont précisément le niveau de l'«homme» qui se tient au-dessus de «la ressemblance du trône», etc.; car elles sont précisément la dimension intérieure (pnimiyout) de Sa volonté et de Sa sagesse, béni soit-Il, sans aucun voilement de la Face, et le yesh ne voile ni ne dissimule la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui réside en elles. Et en elles

ועל ידם ממשיך אור א"ס ב"ה להיות למטה כמו למעלה בבחי' אין עוד מלבדו ולא תחללו את שם קדשי שלא לעשות חלל כו' ולא להיות דוחק רגלי השכינה רק ואשים דברי בפיך דברי ממש.

et par leur intermédiaire, on attire la Lumière infinie, béni soit-Il, afin qu'elle soit en bas comme en haut, selon le mode de «il n'est rien d'autre que Lui». Et «Vous ne profanerez pas (sechalelou) Mon saint Nom»: ne pas créer de vide (chalal), etc., et ne pas «repousser les pieds de la Chekhina»; mais plutôt: «J'ai mis Mes paroles dans ta bouche», Mes paroles mêmes.

19 והנה המצות הן לכושין ומקיפין והתורה היא מזון ופנימיות שבהם ממשיך אור א"ס ב"ה להיות שורה על נפשו בבחי' מקיף

Or, les mitsvot sont des vêtements et des lumières englobantes (makifin), tandis que la Torah est nourriture et dimension intérieure. Par elles, on attire la Lumière infinie, béni soit-Il, afin qu'elle repose sur l'âme sous forme de lumière englobante (makif),

וגם להיות הנפש תוכה רצוף אהבה בבחי' פנימית. וע"ז נאמר כי הוי"ה אלהיך אש אוכלה הוא. פי' הוי"ה בחי' תורה.

et aussi afin que l'intérieur de l'âme soit « incrusté d'amour », dans une modalité intérieure. À ce sujet, il est dit : « Car Havaya, ton D.ieu (Elokecha), est un feu dévorant. » Cela signifie que Havaya est le niveau de la Torah,

20 ואלהיך פי' בחי' מצות הן הם כמו האש ע"ד משל שאם נותנים אש תוך הכלי וסביבותיו הרי ממילא שולט האש מעבר אל עבר ושורף ומכלה לגמרי.

Et « ton D.ieu » (Eloke'ha) désigne le niveau des mitsvot. Elles sont comparables au feu, à titre d'analogie : si l'on place du feu à l'intérieur d'un récipient et tout autour, le feu s'empare naturellement de part en part, brûlant et consumant entièrement.

כך התורה והמצות ע"י שהם בבחי' פנימיות ובבחינת מקיפין הרי יש בהן כח לכלות ולשרוף לגמרי את חומריות נפש הבהמית וגסותה

De même, la Torah et les mitsvot : puisqu'elles agissent selon le mode intérieur (pnimiyout) et selon le mode enveloppant (makifin), elles ont le pouvoir de consumer et de brûler entièrement la matérialité et la grossièreté de l'âme animale,

שהיא המסתרת ומעלמת על אור ה' א"ס ב"ה להיות נראה ליש ודבר בפני עצמו שלכן היא צריכה למירוק בגיהנם

qui dissimule et occulte la lumière de D.ieu, l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, de sorte qu'elle semble être un yesh, une chose existant par elle-même. C'est pourquoi elle doit être purifiée dans le Guéhinom.

אבל תלמיד חכם אין אור של גיהנם שולט בו כי התורה והמצות הם הממרקות מבית ומבחוץ ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

Mais le feu du Guéhinom n'a pas de prise sur un érudit en Torah, car la Torah et les mitsvot le purifient de l'intérieur et de l'extérieur ; et la gloire de D.ieu se révèle en bas comme en haut.

וזהו שכתוב והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש וידבר הוי"ה אליכם מתוך האש וגו' :

C'est là le sens de ce qui est écrit : «Et le mont Sinäi était tout entier fumant, parce que D.ieu y était descendu dans le feu», et «D.ieu vous parla du milieu du feu», etc.

21 והנה כח זה להמשכה זו ניתן לישראל שהם הם הממשיכים תורתו ומצותיו ע"י עסק תורתם ועבודתם בבחינת ולא תחללו וגו'.

Or, ce pouvoir d'opérer cet influx a été donné à Israël, car ce sont eux qui font descendre Sa Torah et Ses mitsvot, par leur étude de la Torah et leur service, dans l'esprit de «Vous ne profanerez pas», etc.

מה שא"כ עכו"ם אפי"אם מקיימין תורה ומצות אין ממשיכין כלום והיא בחי' מתנה טובה.

Il n'en va pas ainsi des idolâtres : même s'ils accomplissent la Torah et les mitsvot, ils ne font rien descendre. Et c'est là le niveau du «bon cadeau».

22 וכמארז"ל שלש מתנות טובות כו'. וזמן מתנה זו היא בחג השבועות זמן מתן תורה גלוי בחי' כתר תורה שהיא למעלה מבחי' התורה.

Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : «Trois bons présents», etc. Le moment de ce présent est la fête de Chavouot, le moment du Don de la Torah : la révélation du niveau de Kéter de la Torah (Kéter Torah), qui est au-dessus du niveau de la Torah [elle-même].

וזהו אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא כמה בחי' יוסף. יוסף דעת יוסף מכאוב וכמה מיני חכמות זרות

C'est le sens de : «Sans ce jour qui l'a provoqué, combien de Yosef y aurait-il au marché?» : combien de niveaux de yossef («ajout») ! «Celui qui ajoute (yossef) à la connaissance ajoute (yossef) à la douleur», et combien de sortes de sagesse étrangères ;

דכתיב בהם חכמים הם להרע ולהטיב לא ידעו כי משם יפרד אבל האי יומא הוא גלוי חכמתו ורצונו ית' המלובשת בתורה שבה התלבשות אוא"ס ב"ה וגלוי למטה כמו למעלה.

dont il est écrit : « Ils sont sages pour faire le mal, mais ils ne savent pas faire le bien », car « c'est de là que vient la séparation ». Mais ce jour est celui de la révélation de Sa sagesse et de Sa volonté, béni soit-Il, qui sont revêtues dans la Torah. En celle-ci se trouve le revêtement de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et une révélation en bas comme en haut.

כי האי יומא הוא ממחרת השבת אחר ימי הספירה שבעה שבועות שהם מבחי' ז' שמות שאינן נמחקין
Car ce jour est « le lendemain du Chabbat », après les jours du compte, sept semaines qui relèvent du niveau des sept Noms qu'il est interdit d'effacer,

שהם בסדר השתלשלות שכך צריך להיות תחלה ההמשכה מעט מעט עד שבחג השבועות בא הגלוי מלמעלה מסדר ההשתלשלות שמעלה ומטה שוין שם רוחניות כמו גשמיות.

lesquels s'inscrivent dans l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). Ainsi doit-il en être : d'abord, la descente doit se faire peu à peu, jusqu'à ce que, lors de la fête de Chavouot, la révélation vienne d'au-delà de l'ordre de l'enchaînement descendant, là où le haut et le bas sont égaux, le spirituel comme le matériel.

כמ"ש המשפילי לראות בשמים ובארץ וגו' כמ"ש במ"א. והוא ענין כתר תורה. ולכן בא לידי גלוי למטה כמו למעלה.

Comme il est écrit : « Lui qui s'abaisse pour regarder le ciel et la terre », etc., comme cela est expliqué ailleurs. C'est là le sujet de Kéter de la Torah ; c'est pourquoi il vient à être révélé en bas comme en haut.

23 והנה על המשכת התורה בבחי' זו כתיב משה ידבר. משה בחינת בטול והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה.

Or, au sujet de la transmission de la Torah selon ce mode, il est écrit : « Moché parle. » Moché représente le niveau de l'annulation de soi (bitoul) : « Et l'homme Moché était très humble, plus que tout homme à la surface de la terre »,

ונחנו מה. ידבר מלשון המשכה והנהגה. כמו ידבר עמים דהיינו שממשיך אוא"ס ב"ה למטה ע"י בחי בטול

et « Que sommes-nous ? » Yedaber (« parle ») exprime l'idée de faire descendre et de conduire, comme dans « Il conduit (yadber) les peuples » ; autrement dit, il fait descendre la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, ici-bas par le niveau du bitoul,

כי החכמה מאין תמצא מבחי אין. ובמקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו. והיינו ע"י בחי ענוה.

car « la sagesse se trouve à partir de ayin », du niveau de ayin (néant). Et « au lieu où l'on trouve Sa grandeur, là trouve-t-on Son humilité » ; cela se fait donc par le niveau de l'humilité.

24 והנה משה הוא הממשיך מלמעלה למטה. כי משה שושבינא דמלכא ואיש האלהים בעלה דמטרוניתא דהיינו שהוא ממשיך בחי יחודא עלאה שכל מה שלמטה מטה הוא כאין ואין עוד מלבדו וגו'

Or, Moché est celui qui attire d'en haut vers le bas. Car Moché est « le garçon d'honneur du Roi », et « l'homme de D.ieu » (ich ha-Elokim) [est] « l'époux de la Matrona » ; c'est-à-dire qu'il attire le niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a), dans laquelle plus une chose est basse, plus elle est comme néant, et « il n'est rien d'autre que Lui », etc.

והאלהים הוא בחי יחודא תתאה שהוא בחי כסא הכבוד שהוא מקור לנפש הבהמית פני אריה פני שור כו'. משא"כ משה בחי מה היינו בחי אדם שעל הכסא כו' אדם בגימטריא מ"ה.

Et Elokim est le niveau de l'unité inférieure (yi'houda tata'a), qui est le niveau du Trône de Gloire, source de l'âme animale : « la face d'un lion », « la face d'un bœuf », etc. Il n'en va pas ainsi de Moché, qui est le niveau de mah (« quoi »), c'est-à-dire le niveau de l'« homme » (adam) qui se tient sur le Trône, etc. ; adam a la même valeur numérique que mah.

25 והוא בחי הצמצום להיות יש מאין כי אלהים לשון שררה כי אין מלך בלא עם מלשון עוממות.

Et c'est là le niveau du tsimtsoum (contraction), afin qu'il y ait quelque chose à partir du néant (yech méayin). Car Elokim désigne la souveraineté, puisque « il n'est pas de roi sans peuple (am) » — le mot am étant apparenté à omemout, l'obscurité.

והאלהים יענו הנה לשון עניה כלשון הקודש הוא כמארז"ל גבי הלל עונה אחריהם מה שהם אומרים שמה שהשומע אומר מה שאומר המדבר נקי עונה.

« Et ha-Elokim lui répond (ya'anénou) » : dans la langue sainte, le terme « répondre » s'entend comme l'ont dit nos Sages de mémoire bénie à propos du Hallel : « il reprend après eux ce qu'ils disent » ; lorsque l'auditeur dit ce que dit le lecteur, cela s'appelle « répondre ».

וזהו והאלהים יענו שבחי יחודא תתאה יענה להמשכה זו של משה שהמשיך מבחי יחודא עלאה להיות מלמטה למעלה כמו מלמעלה למטה. וענין ידבר ויענו לשון הווה.

C'est là [le sens de] « et ha-Elokim lui répond » : le niveau de l'unité inférieure répond à cet influx que Moché fait descendre depuis le niveau de l'unité supérieure, de sorte qu'il soit d'en bas vers le haut comme il est d'en haut vers le bas. Quant à l'emploi de yedaber et ya'anénou au présent :

הנה אתפשטותא דמשה בכל דרא היא בחי הבטול שיש בכל אדם לפום מאי דמשער בלביה בקיום התורה והמצות בבחי בטל רצונך:

L'extension de Moché dans chaque génération est le niveau de bitoul qui se trouve en chaque personne, « selon ce qu'elle mesure dans son cœur », dans l'accomplissement de la Torah et des mitsvot, selon le principe : « Annule ta volonté. »

26 וזהו שאמרו רז"ל כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו. לא הכל שוים בבחינה אחת

C'est ce qu'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Quiconque lit et étudie, le Saint béni soit-Il lit et étudie en face de lui. » Tous ne sont pas égaux à un même niveau ;

אלא כל חד לפום שיעורא דיליה בבחי הבטול לאור א"ס ב"ה בחי אין עוד מלבדו ואני ה' לא שנית. mais chacun selon sa propre mesure dans le niveau de l'annulation de soi (bitoul) devant la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il : le niveau de « il n'est rien d'autre que Lui » et de « Moi, D.ieu, Je n'ai pas changé ».

27 וכמו שהיה אוא"ס ב"ה ממלא כל חלל זה דעוה"ז קודם שנברא עולם הזה כך הוא ממש לאחר שנברא והוא בחי משה ונחנו מה.

De même que la Lumière infinie, béni soit-Il, remplissait tout cet espace de ce monde-ci avant que ce monde-ci fût créé, ainsi en est-il exactement après sa création. Tel est le niveau de Moché : « Et que sommes-nous ? »

ושכינה מדברת מתוך גרונו של משה וכן בכל דור ודור. כמו שאמר המגיד להבית יוסף אני המשנה המדברת בפיו.

« La Chekhina parle depuis la gorge de Moché » ; il en va de même dans chaque génération, comme le Maguid dit au Beit Yossef : « Je suis la Michna qui parle dans ta bouche. »

28 ולכן נקי התלמיד חכם בשם משה כדאיתא בגמ' משה שפיר קאמרת. כי התלמיד חכם הוא המקבל מבחי' חכמה עלאה כח מ"ה ואבא יסד ברתא כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ הוא דבר ה' זו הלכה שבפי ת"ח.

C'est pourquoi un érudit en Torah est appelé du nom de Moché, comme le rapporte la Guemara : « Moché, tu as bien parlé. » Car l'érudit en Torah reçoit du niveau de la 'Hokhma supérieure (sagesse), [qui est] koach mah («la force du "quoi"»); et «Abba a fondé la fille», comme il est écrit : «D.ieu a fondé la terre par la sagesse» : il s'agit de «la parole de D.ieu», c'est-à-dire la halakha qui est dans la bouche de l'érudit en Torah.

וזהו בקולו של משה כי קול הוא בחי' המשכה מההעלם אל הגלוי כמו מהבל הלב אל הגרון

C'est là le sens de «par la voix de Moché» : car la voix est le niveau d'un prolongement qui va du caché au révélé, comme le souffle du cœur qui monte vers la gorge,

ע"ד משל כנודע מ"ש על פסוק קנה חכמה כלומר כפי ערך המשכת בחי' הבטול לאור א"ס ב"ה ככה ממש האלהים יעננו להיות קורא ושונה כנגדו:

à titre d'analogie, comme on le sait d'après l'explication du verset «Acquiers la sagesse». Cela signifie que, selon la mesure du prolongement du niveau de bitoul vers la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, «Elokim lui répond» exactement dans cette même mesure, en lisant et en étudiant face à lui.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/yisro/2/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak